

Naročnina za celo leto K 2.—. — Posamezna številka velja 3 krajcarje. — Naročnina se tudi na pol leta plačuje in se mora poslati v naprej. — Cena oznanil je za 1 stran K 32.—, $\frac{1}{2}$ strani K 16.—, $\frac{1}{4}$ strani K 8.—, $\frac{1}{8}$ strani K 4.—, $\frac{1}{16}$ strani K 2.—, $\frac{1}{32}$ strani K 1.—. — Pri večkratnem oznanilu je cena posebno znižana. — Za oznanila (insetate) uredništvo in upravnništvo ni odgovorno. — Uredništvo in upravnništvo je v Ptuj v redniškem posloppju. — Štajerc izhaja vsaki drugi petek, datiran z dnevom naslednje nedelje. — Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastoj. — Rokopisi se ne vračajo in se morajo najdalje do ponedeljka pred izdajo dotične številke vposlati.

št. 18.

V Ptuj v nedeljo dne 4. septembra 1904.

V. letnik.

oga bode mo volili za dežel- ega poslanca v četrti kuriji ptujskem volilnem okraju?

Klerikalna stranka je za četrto občno kurijo bodočih deželnozborskih volitvah v ptujskem volilnem okraju nastavila dvornega svetovalca in državnega poslanca doktorja Miroslava Ploj-a, o kojem v naši letošnji 15. številki že nekoliko spregovorili in sicer z ozirom na politični shod pri Veliki kuriji, katerega je ondi sklical ta „dični“ državni poslanec dne 3. julija t. l. Tega moža toraj želijo in želijo klerikalni kolovodje vsiliti slovenskemu prebivalstvu ptujskega volilnega okraja tudi še za deželnega poslanca, moža, ki je svojo poslaniško nezanesljivost, oziroma zanemarjanje poslaniških dolžnostij že kot državni poslanec dovolj jasno pokazal. In in jeza se morata ob enem polotiti človeka, ki pomisli, za kake buteljne imajo slovenske volilne prvaški matadorje, ki mu priporočajo, boljše in boljše vsiljujejo za deželnega poslanca moža, ki je dr. M. Ploj. Smešno je slišati o tej priporočitvi, ako premislimo in prevdarimo dosedanje poslaniško delovanje tega poslanca, ki je k večjemu kakem shodu samemu sebi slavo speval ali pa pustil od farških listov peti in ki se je ob času državnega zbora istega izogibal, namesto da se v zbornici potegoval za blagor in pravice volilcev. Čehom na ljubo zanemarjal je dolžnosti do svojih volilcev na Štajerskem. Plačati si dan na dan lepih 10 goldinarjev, akoravno se ni udeleževal. In vsi ti lepi denarji pridejo iz

žuljave roke stiskanega davkoplačilca, ki mora dolgo časa v mrazu ali v vročini trdo delati, zraven pa še znabiti glad in žejo trpeti, predno zasluži to svoto denarja, katero tak poslanec kakor je dr. M. Ploj na eden dan za nič in zopet za nič potegne. Glejte vi volilci kmečkega in delavskega stanu, ali ni to grozna krivica? Ali se vam ne krade takorekoč denar iz žepa? Ogoljufani ste predi in zadi, ker morate človeku za nekaj plačevati, česar si ne zasluži. Vsak svetnik ima, kakor se pravi, roke k sebi obrnjene. Tak svetnik je pa tudi dvorni svetnik dr. M. Ploj in taki svetniki so vsi njegovi priporočevalci. Lasten žep je njihog bog, akoravno zmes govorijo tudi o pravem Bogu.

Nekoliko je pa ravnanje dr. M. Ploja kot državnega poslanca tudi razumljivo. Dr. Ploj se kot visok državni uradnik neče zameriti vladi, pri kateri ima presneto mastno službo, ki mu nese na leto okroglih 16 tisoč kron. Vsak služabnik, ki ima dobro službo, se za isto boji; boji se pa tudi zamere nasproti svojemu gospodarju. Raji vsakoršnemu povelju svojega gospodarja brez ugovora ustreže, in če bi bilo tisto morebiti zdravi pameti še tako nasprotujoče in enemu ali več ljudem škodljivo, za nje brezvestno večkrat raje tak služabnik, ki ni dovolj trdnega značaja, stori krivico, nego da bi svojega gospodarja na njegovo neopravičeno ravnanje opozoril, ž njim zategadelj navskriž prišel in morda še celo dobro službo izgubil. Glejte volilci, približno enako razmerje je med vlado kot gospodarjem ali delodajalcem in med državnim poslancem in dvornim svetnikom dr. M. Plojem kot njenim uslužbencem.

Pregovor pravi: Nikdo ne more ob enem dvema

gospodoma zvesto služiti. Resnica je. Dr. Ploj služi pri vladi kot dvorni svetnik, toraj je uslužbenec vlade. Ob enem je pa tudi uslužbenec volilcev-davkoplačilcev, ki so ga za svojega zastopnika izvolili in s kojih denarjem se dr. Ploj plačuje. Vlada in ljudstvo pa sta dva nasprotna faktorja, vsaj je to tako videti, ako vzamemo v poštene njune neprestane medsebojne terjatve.

Vlada terja od ljudstva vsemogoče davke, denarne in krvne, — prebivalstvo pa tudi želi od vlade svojih pravic. Vlada stavi svoje terjatve energično in če se ji zdi, s krepkim povdarkom, da se ji — hočeš, nočeš, moraš — takoj ustrezne, a davkoplačilci morajo prositi in moledovati za to, kar jim gre, in vkljub temu se jim njihove opravičene prošnje, oziroma zahteve, še dostikrat odbijejo. Za blagor in srečo svojih volilcev vneti poslanci še tu in tam kaj dosežejo, toda od poslanca, ki nima sočutja do svojih volilcev, ki se brati in pajdaši s tujimi poslanci, ki tem na ljubo zanemarija svoje poslaniške dolžnosti in ki se boji zamere pri višjih vladnih krogih, od takega poslanca se ne da pričakovati plodnosnega in vspešnega delovanja. Za revščino svojih volilcev, svojih rojakov mu je tolikor mar, kakor lisici za tarnanje uboge oferce, kateri je edino kokoš odnesla.

Vrana vrani ne izključe oči in tako se pač g. dvorni svetnik dr. Ploj s svojimi gospodi tovariši in prijatelji v visokih službah (pri vladi) noče staviti v nasprotje in to bi moral na vsak način storiti, ako bi hotel za svoje volilce tako skrbeti, kakor se to za vestnega in nesebičnega poslanca spodobi.

Za svoje volilce le tisti poslanec pri vladi — bodisi pri deželni, bodisi pri državni — kaj izposluje in pridobi, ki se za njihove zahteve in terjatve neprenehoma poteguje ter na merodajnem kraju resnično tudi vedno in odločno terja in zahteva, česar je njegovim volilcem treba ter kolikor možno preprečiti in zabraniti skuša vse, kar bi bilo volilcem v škodo in kvar.

Ali pa to stori dr. M. Ploj? Ne. Vsaj dosedaj tega ni storil, ker se pogostoma na merodajnem mestu celo pokazal ni, kjer bi imel za svoje volilce nastopati, se za olajšavo njihovih teženj potegovati ter jim boljše bodočnost pripravljati. Gliha v kup štrih in tako ga tudi izkoriščevalci ljudstva, naj že tičijo v črnih ali drugih suknjah, za deželnega poslanca toplo priporočujejo — bolje vsiljujejo — ker vejo, da bi dr. Ploj deloval le za nje (ako sploh misli za koga česar storiti), kakor pa za ubogo, priprosto ljudstvo.

Poslanec iz četrte splošne kurije se mora v zbornici potegovati v prvi vrsti za blagor kmečkih in delavskih deželjanov, kajti od teh je izvoljen, te on zastopa. Dosedaj priprost delavec v deželnem zboru ni imel nobenega zastopnika, ki bi se potegoval tamkaj za njegove pravice, za njegov korist, in vendar mora ubogi delavec ravno tako davek plačevati, kakor kak bogatin, in sicer v primeri še veliko več-

jega. Pri vsaki reči, ki jo kupi, je že davek zaradi nadalje je takozvana vojaška taksa i. t. d. Kdaj davek se od delavcev še bolj strogo terja, kakor pr. od posestnikov zemljišč, za katere so v posebnih slučajih nekatere olajšave upeljane. Na podlagi opravičene potrebe in navedenih okolščin se je tudi delavcem pripoznala pravica, da smejo voliti poslance, ki jih boče pri vladi zastopal. Ta volitev se bo vršila letos dne 20. septembra. Noben previdni pametni volilec — bodisi kmet ali delavec — ne voli dr. Ploj-a, ker s tem bi si storil samemu sebi največo krivico.

Dragi moji, pojdite v kako mesto pa bodete deli tamkaj, koliko je ondi lepo oblečenih in dobrerejenih gospodov, ki brezposelno pohajkujejo ter v samega dolgega časa ne vejo kaj početi. Mnogo manj njimi je še v najboljših letih, kljub temu jim treba več „delati“, ker so svoje delo „že storili“. Ti so takozvani penzionisti ali prevžitkarji države.

Seveda mislimo tukaj le une lenuharje, ki so šli prerano v pokoj (penzijo), ki bi še lahko deset letja svojo službo opravljali, pa jim lenoba ali krdružega (!) tega ni pripustila. Glejte ljudje bodite za te postopache skrbi država in dežela, za take ljudi je denarja dovolj in ti ljudje so posebni prijatelji dr. Ploj-a. Kmet in delavec, ki sta se celo svoje življenja trudila od zore do mraka z mučnim in napornim delom, sta za visoke gospode malovažna; njuno starost, ko sta prišla resnično že ob vso moč, se vlada malokaj ali pa čisto nič ne briga, prepričana sta sama sebi ali pa milosrčnosti sorodnikov, znancev in drugih sočutnih ljudi. Večer njihovega življenja je navadno le doba pomanjkanja, žalosti in trpljenja, med tem ko je celo življenje višjih slojev veselica, koje vspored ali program je uživanje, veselje in razkošje. Glejte, teh pijavk prijateljev „dični“ dr. M. Ploj, ti so njemu najbliže stojajoči ljudje; deloma so njegovi tovariši, deloma pa so bili njegovi predpostavljeni. Te ljudi vlada neguje in „cartla“ in dr. Ploj zvesto pomaga, ker je vladni svetovalec. Kmetje, delavci, ljubljenci dr. Ploj-a niste, to Vam lahko z mirno vestjo povemo. Sploh je skrb in ljubezen dr. M. Ploja do slovenskega ljudstva jako hladna in neznatna, akoravno ga pervaj v tem oziru vedno povečujejo; to namreč že kaže njegovo zasebno življenje, kajti vzel si je za ženo trdo Nemko, ki mu je prinesla k hiši milijone krogor in pokazal je s tem korakom, da ga prevladuje bosebičnost in častiželjnost, kakor pa ljubezen do svojega ljudstva. Ako je pa dr. Ploj zares tak zaklsovražnik nemškega naroda, kakor ga pervaki volilcem predstavljajo, tedaj je ta mož ravno tako nehvaležen, kakor je sebičen. Njegova nedoslednost je znana; plašč obrača vedno tako, kakor veter piše. Pa kakor se klerikalni agitatorji vedno in povsod lažejo, kjer se gre za doseganje njihovih zvitih nakan, tako se tudi tukaj poslužujejo laži ali pa so — celo kratkovidni in nevedni. Dr. Ploj namreč večinoma in najraje občuje v nemških družbah in to ne samo zavoljo njegovih stanovskih

razmer, temuč iz osebnega nagnjenja. In kako bi to zamoglo biti drugače? Nemški narod mu je dal bogato ženo, koje premoženje mu že samo ob sebi zagotavlja brezskrbno življenje. Nemka je mati njegovih otrok, Nemka je gospodinja v njegovi hiši! Nemški je uradni jezik v naši državi, katero hvala Bogu že skozi stoletja in stoletja vladajo vladarji iz nemške rodovine in v kateri ima Dr. Ploj mastno službo dvornega svetovalca.

Klerikalni prenapetneži, priliznjeni agitatorji Vam, slovenski volilci, mečejo pesek v oči, ako Vam čenčijo o izmišljenih zaslugah dr. M. Ploj-a, kojega Vam priporočujejo in vsiljujejo za deželnega poslanca. Vsemogoče obljube se Vam delajo sedaj pred volitvijo, a potem bodete, ako izvolite za poslanca dr. Ploj-a, od njega v deželnem zboru ravno tako pozabljeni in zapuščeni, kakor so bili pozabljeni in zapuščeni tisti volilci, ki so po nasvetu klerikalnih zapeljivcev tega moža v državni zbor poslali. Dobro si toraj to naše svarilo premislite in prevdajte in držite so trdno našega nasveta, ki Vam veli:

Volilci ptujskega volilnega okraja, izvolite enoglasno za deželnega poslanca

g. Franc Vračko

posestnika in načelnika okrajnega zastopa gornjeradgonskega, kajti ta je mož iz Vaše srede, ki živi z Vami in med Vami, ki dobro spozna Vaše težnje in britkosti, Vaše želje in zahteve. Vračko je sam kmet ter pride kot tak vsak dan z delavci v dotiko, toraj so mu tudi razmere delavskega stanu znane dobro dovolj, gotovo bolj, kot kakemu dunajskemu gospodu, kakoršen je dr. Ploj. Mož, ki živi med kmečkim in delavskim ljudstvom, bolje ve, kje da ga čevelj tišči, kakor kak dunajski dohtar, in makar če je tudi dvorni svetovalec; visoki gospodje imajo za potrebe nižjih stanov le redkokedaj spoznanja, le prav malo kedaj kažejo za revne priproste ljudi sočutja in le v prav redkih slučajih se pripeti, da za njihov blagor kaj žrtvujejo, — priprosto ljudstvo jim je le nekaj material, s kojim si svojo srečo gradijo.

Vsak človek za svoj stan, za svoje stanovske varnosti najbolj skrbi. Kmet si želi vzboljšanje položaja kmečkega stanu, uradnik pa uradniškega — ali kakor se navadno pravi — gosposkega stanu.

Vračko je kmet, dr. Ploj pa je uradnik — visok gospod — toraj Vam ni težko ganiti, kateri da je Vaš mož!

Volitev se bode vršila tajno, to se pravi tako, da se ne bode vedelo, katerega kandidata posamezni volilec voli. Zapisati se mora njegovo ime na volilni listek, kateri se nato skupaj zgane ter volilnemu komisarju odda, ki ga dene v volilno posodo brez da smel pogledati, čegavo ime je na njem zapisano. Če, ko je volitev končana, se smejo volilni listeki vrsti prečitati in glasi posameznih kandidatov sečeti. Volilci, ne bojte se toraj Vaših strahonetov in nasilnežev in ne dajte se zapeljati potuhnjenim in

priliznjenim zapeljivcem. Korajžno stopite na volišče ter volite poslancem moža, ki je Vašega zaupanja popolnoma vreden, in ta je naš kandidat:

g. **Franc Vračko**, kmet v Orehovesi in načelnik okrajnega zastopa gornjeradgonskega, ki je mož poštenjak od pet do glave, ki je Vaš prijatelj in tovariš.

Vojska med Rusi in Japonci.

Ruska križarka „Novik“, ki je po hudi pomorski bitki dne 10. avgusta mislila zbežati v wladivostoško pristanišče, bila je na potu od Japoncev zasačena ter tako močno prestreljena, da se je potopila. Zaradi razburkanega morja se je rešilo le malo moštva.

Ruski bojni ladji „Askold“ in „Grozowoj“ sta zbežali v kitajsko pristanišče Šangaj, kjer sta nameravali svoje v bitki dobljene poškodbe popraviti. Ko po pretečenih 24 urah pristanišča niste zapustili (toliko časa se namreč sme bojna ladja vojskujoče države v nevtralnem pristanišču muditi), je kitajski cesarjev namestnik ruskemu poveljniku zapovedal, da ima ladji razorižiti. Nekaj časa se je ta sicer obotavljal temu povelju ustreči, toda slednjič se je vendar udal, ko mu na nobeno stran ni kazalo se drugače izviti. Zunaj na morju so na ruski ladji namreč prežale japonske bojne ladje, ki bi je bile gotovo uničile, kakor hitro bi se iz pristanišča ganili. Moštvo zazoroženih ladij je kitajska vlada poslala domov na Rusko. Ruska križarka „Diana“ poiskala si je zavetje celo v daljnem francoskem pristanišču Saigon v Zadnji Indiji, kjer misli biti varna pred zasledujočem sovražnikom; Francoska je namreč zaveznica Rusije in je toraj mogoče, da se poveljnik „Diane“ v svojem zaupanjem ne bode ogoljufal.

Wladivostoško eskadro je japonski admiral Kamimura dne 14. avgusta v hudi bitki skoraj popolnoma uničil. Ruska križarka „Rurik“ potopila se je med bitko, križarki „Rosija“ in „Gromoboj“ pa sta bili tako prestreljeni, da so ju Rusi komaj spravili nazaj v pristanišče, kjer jim ni druzega kazalo, kakor lepi in dragi ladji potopiti. Od moštva teh dveh ladij je bilo sto mrtvih in pa čez 300 ranjenih. Kapitan Dabi je bil v tej bitki dvakrat hudo ranjen, kljub temu je do zadnjega trenutka junaško vztrajal na svojem mestu.

Rusko pomorsko silo v Izhodnji Aziji so na na ta način Japonci do dobra strli in le malo je upanja, da bi se zamogli ondi Rusi v doglednem času svojim sovražnikom na morju vspešno v bran postaviti, in če bi tudi tje dospelo vso baltiško brodogradnjo. To pa pred spomladjo gotovo ne bode priplulo tje, toraj je bojna igra v Izhodni Aziji začasno končana, ako se ne zapletejo v njo druge države, kar ni čisto neverjetno.

Kakor so Japonci Ruse na morju do dobrega „naučili manire“, tako jim tudi na suhem donajajo dokaze na dokaze, da zmaga ni vedno ondi, kjer je večja moč, pretirana samozavest in ošabno in zanič-